

kan worden. De duikers, zoals altijd, doen 'hun eigen ding'. Zonneklaar is echter dat er voor de Hollandse kust voor viseters van alles te beleven is! Jammer genoeg zijn er geen surveys met schepen in het gebied uitgevoerd.

Referenties

Camphuysen C.J. & A. Webb 1999. Multi-species feeding associations in North Sea seabirds: jointly exploiting a patchy environment. *Ardea* 87: 177-198.
Leopold M.F. 1996. Recordantallen Bruinvissen *Phocoena phocoena* en Roodkeelduikers *Gavia stellata*. *Sula* 10: 105-107.

Kees Camphuysen, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee, postbus 59, 1790 AB Den Burg, Texel

OPMERKELIJKE PUBLICATIES

Royal Commission on Environmental Pollution: Turning the tide: addressing the impact of fisheries on the marine environment. Twenty-fifth Report, presented to Parliament (UK) by Command of Her Majesty, December 2004.

Een zeer opmerkelijk rapport van een Commissie van Britse wijzen over de zeevisserij. Hierin wordt 480 pagina's lang de vloer aangeveegd met de huidige praktijken van vissers en de overheden die hun bedrijfstak "managen". Daarbij gaat het niet alleen om de beviste soorten, maar ook om de veroorzaakte verschuivingen binnen de mariene ecosystemen, zoals die steeds pijnlijker zichtbaar worden. Er wordt zeer kritisch gekeken naar de gebruikelijke instrumenten (en de daarbij horende methoden van ontduiken) die de visserij zou moeten reguleren, en ook naar het vaak aangedragen alternatief van viskweek. Het rapport is veel omvattend en zeer gedegen en mondt tenslotte uit in de notie, dat we altijd maar zijn uitgegaan van het "feit" dat visserij een plaats moet hebben op zee. Gezien de aangerichte verwoestingen is dat maar zeer de vraag, althans of visserij altijd en overal maar moet worden beoefend. De Commissie pleit voor zeer rigoureuze maatregelen en een omslag in denken, waarbij grote zeereservaten ingesteld moeten worden. Het aardige van dit rapport is, dat het nu eens niet geschreven is door een "stelletje linkse Greenpeacers" maar door een zeer eerbiedwaardig gezelschap van hooggeleerden, op verzoek van de Britse Kroon, voor het Britse parlement. Nadeel is de omvang (het kost ongeveer een dag om het te lezen) en de prijs (£ 60). Maar: het rapport is ook gewoon te downloaden (<http://www.rcep.org.uk/fishreport.htm>) en het leest makkelijk en is een must voor een ieder die een mening heeft over de zeevisserij.

Door de Noordzee-landen wordt inmiddels hard gewerkt aan het aanwijzen van speciale beschermde gebieden op de Noordzee. Belangrijke zeevogelgebieden spelen hierbij een grote rol. Het verst zijn de Duitsers en de Belgen, die al gebieden hebben geselecteerd in hun sectoren van de Noordzee. Nederland heeft al de kustzone benoorden de wadden (naar het zuiden tot aan Petten, Noord-Holland aan toe) en de Voordelta aangewezen onder de Vogel- en Habitatrichtlijn, maar er wordt meer van ons land verwacht en hieraan wordt hard gewerkt (binnenkort meer over dit onderwerp). Voor de Duitse en Belgische zeereservaten-in- oprichting, zie:

Garthe S. 2003. Verteilungsmuster und Bestände von Seevögeln in der Ausschließlichen Wirtschaftzone (AWZ) der deutschen Nord- und Ostsee und Fachvorschläge für EU-Vogelschutzgebiete. *Ber. Vogelschutz* 40: 15-56.

Haelters J., Vigin L., Stienen E.W.M., Scory S., Kuijken E. & Jacques T.G. 2004. Ornithologisch belang van de Belgische zeegebieden. Identificatie van mariene gebieden die in aanmerking komen als Speciale Beschermingszones in uitvoering van de Europese Vogelrichtlijn. Rapport van de Beheerseendheid van het Mathematisch Model van de Noordzee (BMM/KBIN) en Instituut voor Natuurbehoud, Uitgave van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, Brussel.

Stienen E.W.M., Courtens W. & van de Walle M. 2004. Interacties tussen antropogene activiteiten en de avifauna in de Belgische zeegebieden (4 deelstudies). Rapport IN.A.2004.136 Instituut voor Natuurbehoud, Brussel 54p. Te vinden via: <ftp://ftp.instatat.be/seabirds>.

In dit rapport wordt ingegaan op de aantallen in België gevonden olievogels, op de plastics die daar in de magen van gestrande noordse stormvogels worden gevonden, op de mogelijkheden om radar te gebruiken voor het volgen van vogeltrek over zee (offshore windmolens!) en ook doet men een poging om de gevolgen op langere termijn in te schatten voor de populaties zeevogels die werden getroffen bij het Tricolor olie-incident. In dit laatste deelrapport wordt vastgesteld dat de aantallen zeekoeten en alken, die ten tijde van de olieramp wellicht uitzonderlijk hoog waren, zich in de volgende winter niet hebben hersteld, maar bleven steken op een veel lager niveau. Zegt dit iets over natuurlijke fluctuaties, of over plaatstrouw, en zit er dan dus een "gat" in de zeevogelbevolking van de Noordzee, dat werd veroorzaakt door de Tricolor?

Zetrekellingen augustus t/m oktober 2004

Gegevens voor dit overzicht zijn afkomstig van de posten Westkapelle (Weka), Scheveningen (Schev), Noordwijk (NW), Langevelderslag (LVS), Bloemendaal (Bloem), Castricum (Cas), Camperduin (Hbz) en Huisduinen (Huis), en van de minder regelmatig bezette posten op de Waddeneilanden.

De besproken periode was de trek van eenden en ganzen over het algemeen matig, maar op 9 oktober werden 6444 rotganzen te Huis geteld. Een dwerggans vloog de 15° langs Hbz. Op de 31° vlogen 9071 kleine rietganzen naar zuid langs Weka. Opmerkelijk vroeg, normaliter worden grote aantallen pas vanaf het eind van de eerste novemberweek gezien.

Jan-van-genten waren wederom schaars, met eind augustus twee dagen met meer dan duizend vogels. Beste dag was de 30°: 953 Z, 599 N te Hbz. Deze dagen werd her en der langs de Hollandse kust een enkel vaaltje gezien. Bijna een maand

later, tussen 21 en 25 september, werden langs de Hollandse kust diverse telpostrecords van deze soort gebroken. Bijvoorbeeld op de 22°: Hbz 66 Z, 120 N en Bloem 112 Z. De volgende dag werd het landelijk record verpulverd: 313 Z, 5 N te Weka. Naar het noorden waren de aantallen lager, maar bij Schev en bij Katwijk werden er resp 128 en 123 geteld. Nog noordelijker waren de aantallen nog lager, bijv. 50 te Noordwijk. Al met al werden deze periode ruim 1400 vaaltjes gezien (zie ook elders in deze nieuwsbrief). Tussen alle vaaltjes werd ook een vijftiental stormvogeltjes gezien, met name op de 22°: Hbz 1 Z, 3N, Bloem 1 Z, Katwijk 1 Z en Schev 3 Z. Langs Hbz vloog de 22° ook een donkerstuitig 'vaaltje' langs, waarschijnlijk een Chinees stormvogeltje. Potentieel een nieuwe soort voor Nederland.

Na het vrijwel ontbreken in augustus werden in september ook grote aantallen noordse pijlen gezien, met name in zuiden des lands. Beste dagen vielen op de 15° en 21°, toen resp. 186 en 183 te Weka, vrijwel alle naar zuid. Elders werden er maximaal 51 te Schev (21°) gezien, op de Wadden ontbraken waarnemingen nagenoeg. Vale en grauwe pijlen waren schaars; de eerste soort werd alleen in september twee keer gezien. Ook noordse stormvogels schitterden veelal door hun afwezigheid, maar op 23 september vloegen er 925 langs Terschelling.

Tussen 8-10 augustus werd met een oostelijke stroming leuke steltloper trek gezien. Kieviten bepaalden het beeld. Beste dag was de 9°: Hbz 2268 Z & LVS 2761 Z. Ook oeverlopers vloegen goed. Opmerkelijk genoeg vrijwel uitsluitend langs Hbz i.p.v. de zuidelijke telposten. Op deze post werden deze periode 318 oeverlopers geteld, op een vogel na alle naar zuid. Op 1 september tenslotte vloog een griel langs Weka, een nieuwe soort in de CvZ-geschiedenis. Het aantal sterns in deze periode was niet noemenswaardig. Eigenlijk zijn alleen 2073 grote sterns op 3 september te Hbz het vermelden waard.

Na de waarneming van 15 grote jagers op 30 augustus (Hbz) duurde het tot de laatste decade van september voor er weer veel werden gezien. Zo vloegen er op de 22° 190 grote jagers naar west langs Terschelling, terwijl er bij de Hollandse telposten maximaal tien vogels werden gezien. De volgende dagen werden grote aantallen langs Weka gezien: 328 Z, 1 N en 134 Z op 23 en 24 september. Beide dagen waren ook goed voor kleinste jagers met respectievelijk 21 en 40 Z langs Weka, driekwart van het landelijk najaarstotaal. Op de 23° vloegen ook nog eens 238 kleine jagers langs de verwende tellers. Naar het noorden toe namen de aantallen sterk af met 72 individuen te Schev als hoogste aantal. In deze periode werden ook veel vorkstaartmeeuwen (> 50) gezien, met name te Weka waar meer dan de helft van de vogels werd gezien. Langs deze post vloegen 14 augustus 10786 kleine mantels. Elders werden er maximaal 2000 op een dag gezien.

De eerste kleine alk vloog 25 september langs Hbz. In oktober werd een tiental vogels gemeld. Papegaaiduikers werden vanaf 23 september gezien.

Bruinvissen werden de gehele periode onregelmatig en in zeer kleine aantallen gezien. Ongedetermineerde dolfijnen doken vanaf augustus met enige regelmaat op. Te Hbz kon 31 augustus een witsnuitdolfijn gedetermineerd worden. Een groep van minstens 54 tuimelaars -aanvankelijk ook als witsnuitdolfijn gedetermineerd- zwom 9 september noordwaarts langs Hbz en kon tot op Texel door gewaarschuwde waarnemers gezien worden. 26 oktober zwommen twee tuimelaars al foeragerend – en geassocieerd met meeuwen- naar noord bij Hbz.

Informatie van: Nick van der Ham, Guido Keijl, www.trektellen.nl, trektellersnet@yahoogroups.com en Chris Winter Leuke waarnemingen aub eens per vier maanden doorgeven aan: Steve Geelhoed, E-mail steve.geelhoed@planet.nl. Ingevulde uurkaarten opsturen naar het CvZ-archief, antwoordnummer 817, 8200 WB Lelystad. Ingevoerde gegevens kunnen hier ook op flop heen gestuurd worden, of per E-mail naar kees.camphuysen@wxs.nl.

Steve Geelhoed NZG-CvZ

GERINGDE ZEEVOGELS

In deze nieuwsbrief melden we slechts één geringde vogel, maar wel een zeer opmerkelijk geval:

Rommert Cazemier slaagde erin tijdens de grote influx van vale stormvogeltjes in september 2004 (zie openingsartikel van deze Nieuwsbrief) bijgaande foto te maken van een exemplaar in de haven van Lauwersoog dat aan de linkerpoot een witte kleurring met een zwart bandje draagt. Herkomst vooralsnog onbekend. Het vale stormvogeltje komt niet voor op de beroemde kleurringensite cr-birding.be.
Bron: <http://www.lauwersmeer.com/>